

Характерні порушення вимог щодо пожежної безпеки та типові вимоги державного пожежного нагляду в процесі проведення експертизи протипожежного стану об'єкта

Узагальнивши характерні порушення вимог щодо пожежної безпеки, які найчастіше зустрічаються в процесі оцінки протипожежного стану основних об'єктів бізнесу (офіси, торгівля, сфера обслуговування), можна навести такий їх перелік.

№	Порушення вимог щодо пожежної безпеки	Посилання на нормативні документи (обґрунтування)
1.	Не визначено обов'язків посадових осіб щодо гарантування пожежної безпеки, не призначено відповідальних за пожежну безпеку окремих блоків будівлі, приміщення тощо, технологічного та інженерного обладнання й устаткування, а також відповідальних за утримання та експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.	Порушення вимог статті 2 Закону України "Про пожежну безпеку" пункту 3.2 "Правил пожежної безпеки в Україні"
2.	<p>У наказі (інструкції) не встановлено відповідного протипожежного режиму, зокрема не визначено:</p> <ul style="list-style-type: none"> • можливості (місця) куріння, застосування відкритого вогню, використання побутових нагрівальних приладів; • порядку виконання тимчасових пожежо-небезпечних робіт (зокрема зварювальних); • правил проїзду та стоянки транспортних засобів; • порядку прибирання, зберігання промаше-ного спецодягу та ганчір'я, очищення повітроводів вентиляційних систем від горючих відкладів; • порядку від'єднання електрообладнання від мережі в разі пожежі; • порядку, за яким потрібно проводити огляд і зачиняти приміщення по закінченні роботи; • порядку, за яким посадові особи мають проходити навчання й перевірку знань з питань пожежної безпеки, а також порядку, за яким з працівниками потрібно проводити протипожежні інструктажі та заняття з пожежно-технічного мінімуму й призначати відповідальних за їх проведення; • порядку організації, експлуатації та обслуговування наявних технічних засобів протипожежного захисту (протипожежного водогону, насосної станції, автоматичної пожежної сигналізації, вогнегасників і т. ін.); • порядку проведення планово-попереджувальних ремонтів та оглядів електроустаткування, опалювального, вентиляційного та іншого інженерного обладнання; • дій працівників у разі виявлення пожежі; • порядку збору охоронців та відповідальних посадових осіб у разі виникнення пожежі, їх виклику вночі, у вихідні й святкові дні. <p>Працівників не ознайомлено з цими вимогами на інструктажах, під час проходження пожежно-технічного мінімуму тощо; витягів з наказу (інструкції) з головними положеннями не вивішено на помітних місцях.</p>	Порушення вимог пункту 3.3 "Правил пожежної безпеки в Україні"
3.	Не складено загальнооб'єктові інструкції про заходи пожежної безпеки та інструкцій для всіх пожежонебезпечних приміщень (складів, електрощитових, архіву, серверної, підсобних приміщень і т. ін.).	Порушення вимог пункту 3.4 "Правил пожежної безпеки України"
4.	Не встановлено порядку (системи) сповіщення людей про пожежу, з яким потрібно ознайомити всіх працівників.	Порушення вимог пункту 3.7 "Правил пожежної безпеки в Україні"
5.	На території підприємства та в приміщеннях не встановлено знаків безпеки згідно з ГОСТ 12.4.026-76.	Порушення вимог пункту 3.8 "Правил пожежної безпеки в Україні"
6.	У приміщеннях на помітних місцях біля телефонів не вивішено табличок із зазначенням номеру телефону для виклику пожежної охорони.	Порушення вимог п. 3.7 "Правил пожежної безпеки в Україні"

7.	<p>Для працівників охорони адміністрація не розробила інструкції, в якій мала б вказати їхні обов'язки щодо контролю за дотриманням протипожежного режиму, огляду території і приміщень, послідовності дій у разі виявлення пожежі, спрацювання автоматичного гасіння пожежі, а також визначити, кого з посадових осіб адміністрації потрібно викликати в нічний час у разі пожежі.</p>	<p>Порушення вимог пункту 3.10 "Правил пожежної безпеки в Україні"</p>
8.	<p>Для забезпечення надійної експлуатації устаткування пожежної автоматики в наказі або розпорядженні адміністрації не призначено:</p> <ul style="list-style-type: none"> • особи, відповідальної за експлуатацію устаткування пожежної автоматики; • персоналу, що здійснює технічне обслуговування та ремонт устаткування пожежної автоматики; <p>- оперативного (чергового) персоналу для контролю за справністю устаткування пожежної автоматики (оперативного персоналу — для щоденного контролю, чергового персоналу — для цілодобового контролю).</p>	<p>Порушення вимог пункту 5.1 "Правил технічного утримування установок пожежної автоматики"</p>
9.	<p>На об'єкті (в особи, яка відповідає за експлуатацію устаткування пожежної автоматики) немає такої експлуатаційної та технічної документації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проектної та технічної документації на устаткування; • акту обстеження за обставин, визначених уДБНВ.2.5-13-98; • акту приймання-здавання відповідного устаткування в експлуатацію; • паспортів та інструкцій з експлуатації для обладнання, приладів і технічних засобів пожежної автоматики, викладених українською або російською мовою; • відомостей щодо змонтованого обладнання, вузлів, приладів та засобів автоматизації; • копій сертифікатів відповідності або свідоцтв про визнання приладів і устаткування пожежної автоматики, що їх (сертифікати чи свідоцтва) видав Державний центр сертифікації виробів протипожежного призначення при МНС України або інший орган сертифікації, акредитований у системі Укрсепро. 	<p>Порушення пункту 7.1 "Правил технічного утримування установок пожежної автоматики"</p>
10.	<p>Немає технічної документації, що її потрібно зберігати в приміщенні диспетчерського пункту (на місцях, де встановлено приймальні прилади та вузли керування), в якому перебуває оперативний (черговий) персонал:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інструкції з експлуатації устаткування пожежної автоматики; • журналу обліку технічного обслуговування та ремонту (планового й позапланового) устаткування пожежної автоматики; • журналу обліку санкціонованого та не санкціонованого спрацювання (відмов, несправностей) устаткування пожежної автоматики; • переліку регламентних робіт з технічного обслуговування відповідного устаткування; • графіку чергувань оперативного (чергового) персоналу; • посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці; • плану-графіку технічного обслуговування відповідного устаткування пожежної автоматики; • журналу, в якому фіксують здавання-приймання чергувань оперативного (чергового) персоналу; • плану-схеми об'єкту з зазначенням приміщень, що підлягають захисту, і місць встановлення приладів та пристроїв пожежної автоматики. 	<p>Порушення пункту 7.2 "Правил технічного утримування установок пожежної автоматики"</p>
11.	<p>До роботи інколи допускають осіб, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу та перевірки знань з питань пожежної безпеки.</p>	<p>Порушення вимог пункту 3.20 "Правил пожежної безпеки в Україні"</p>

12.	Немає погоджених з органами державного пожежного нагляду програм для проведення вступного та первинного протипожежних інструктажів, не заведено спеціального журналу реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки.	Порушення вимог пунктів 2.4 і 2.12 "Типового положення про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України"
13.	Не встановлено порядку відмикання напруги в електрообладнанні, силових та контрольних кабелях у разі пожежі. За таких обставин, однак, електроживлення систем пожежної автоматики, протипожежного водопостачання та експлуатаційного (аварійного) освітлення має залишатися під'єднаним.	Порушення вимог пункту 5.1.31 "Правил пожежної безпеки в Україні"
14.	У договорах про оренду не визначено обов'язків сторін щодо гарантування пожежної безпеки орендованого майна.	Порушення вимог пункту 2.4 "Правил пожежної безпеки в Україні"
15.	На об'єкті не застосовують засобів наочної агітації щодо гарантування пожежної безпеки.	Порушення вимог розділу 4 ГОСТ 12.1.004 "Пожежна безпека. Загальні вимоги"
16.	Не складено й не вивішено на помітних місцях планів (схем) евакуації людей у разі пожежі.	Порушення вимог пункту 3.5 "Правил пожежної безпеки в Україні"
17.	Для доповнення схематичних планів евакуації не складено інструкцій, які визначають дії персоналу щодо організації безпечної та швидкої евакуації людей і за якими не рідше ніж раз на півроку потрібно проводити тренінги для всіх працівників.	Порушення вимог пункту 3.5 "Правил пожежної безпеки в Україні"
18.	Не призначено особи, яка відповідає за протипожежний стан, обслуговування та технічну експлуатацію електрообладнання, зокрема електрообладнання слабкого струму, і має такі обов'язки; <ul style="list-style-type: none"> • організовувати й проводити профілактичні огляди та планово-попереджувальні ремонти електрообладнання й електромереж, а також вчасно усувати порушення, які можуть призвести до пожежі; • гарантувати правильність застосування електрообладнання, кабелів, електропроводок залежно від класу пожежо- та вибухонебезпеки зон і умов навколишнього середовища, а також гарантувати справність апаратів захисту від коротких замикань, перевантажень та інших небезпечних режимів робіт; • організовувати навчання та інструктажі чергового персоналу з питань пожежної безпеки під час експлуатації електрообладнання. 	Порушення вимог пункту 5.1.38 "Правил пожежної безпеки в Україні"
19.	На підприємстві допускають куріння в будівлях, де містяться торговельні підприємства, склади та бази.	Порушення вимог пункту 4.1.21 "Правил пожежної безпеки в Україні"
20.	Для будівель та приміщень виробничого, складського призначення і лабораторій не визначено категорій щодо вибухопожежної та пожежної небезпеки (за ОНТП 24-86), а також класів зон за правилами улаштування електроустаткування, які (категорії та класи зон) належить позначати на входних дверях до приміщень.	Порушення вимог пункту 4.2.7 "Правил пожежної безпеки в Україні"
21.	У пожежонебезпечних зонах використовують світильники з лампами без захисного суцільного скла (ковпаків).	Порушення вимог пункту 5.1.29 "Правил пожежної безпеки в Україні"
22.	На електродвигуни, світильники, інші електричні машини, апарати та обладнання, встановлені у пожежонебезпечних зонах, не нанесено знаків, що вказують їх ступінь захисту згідно з чинними стандартами.	Порушення вимог пункту 5.1.6 "Правил пожежної безпеки в Україні"
23.	У складських приміщеннях, які замикаються і в яких є пожежонебезпечні зони, немає апаратів для того, щоб ззовні від'єднати	Порушення вимог пункту 5.6.4 "Правил будови

	вказані приміщення від силових і освітлювальних мереж незалежно від наявності апаратів для вимикання цих мереж усередині приміщень. Такі апарати мають міститися в ящику з негорючого матеріалу, обладнаному пристроєм для пломбування, і бути доступними для обслуговування цілодобово.	електроустановок"
24.	Із спеціалізованими організаціями (з кваліфікованими фахівцями) не укладено договорів про планове технічне обслуговування відповідного електроустаткування.	Порушення вимог пункту 5.1.38 "Правил пожежної безпеки в Україні"
25.	Виявлено, що працівники використовують побутові електронагрівальні прилади в непристосованих для цієї потреби (не спеціальних) приміщеннях (місцях), переважно у кімнатах для персоналу, без негорючих теплоізоляційних підставок.	Порушення вимог пунктів 5.1.17 і 5-1.29 "Правил пожежної безпеки в Україні", пункту 5.6.5 "Правил будови електроустановок"
26.	На підприємстві не замірюють з періодичністю не рідше ніж раз на два роки опору ізоляції електричних мереж та електрообладнання.	Порушення вимог пункту 5.1.34 "Правил пожежної безпеки в Україні"
27.	Електрощитів не устатковано схемами під'єднання споживачів, на яких (схемах) мають бути вміщені пояснювальні написи і вказана величина	Порушення вимог пункту 5.1.22 "Правил пожежної безпеки"
28.	На підприємстві допускають з'єднання електропроводів забороненим способом холодного скручування.	Порушення вимог пункту 5.1.7 "Правил пожежної безпеки в Україні"
29.	На підприємстві улаштували й експлуатують тимчасові електромережі.	Порушення вимог пункту 5.1.9 "Правил пожежної безпеки в Україні"
30.	Працівники складають горючі матеріали на відстані від електрообладнання, яка є меншою за 1 м, та під електрощитами.	Порушення вимог пункту 5.1.29 "Правил пожежної безпеки в Україні"
31.	На евакуаційних виходах не зображено знаків пожежної безпеки за ГОСТ 12.4.026.	Порушення вимог п. 5.8 ДБН В.1.1-7-2002 "Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва"
32.	Приміщення не обладнано належними системами сповіщення про пожежу.	Порушення вимог, сформульованих у таблиці Е1 додатку Е ДБНЗахист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва"
33.	Кілька дверей евакуаційних виходів мають запори, що перешкоджають їх вільному відчинянню зсередини без ключа.	Порушення вимог пункту 5.19 ДБН В.1.1-7-2002 "Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва"
34.	На шляхах евакуації підлога має слизьке покриття.	Порушення вимог пункту 4.3.11 "Правил пожежної безпеки в Україні"
35.	Виявлено, що подекуди обладнання розміщене в торговельних залах у такий спосіб, що воно перешкоджатиме вільній евакуації відвідувачів у разі пожежі.	Порушення вимог пункту 7.6.6 "Правил пожежної безпеки в Україні"
36.	Немає даних (протоколів випробувань), які підтверджують, що килимові покриття підлогив приміщеннях є помірно небезпечними за токсичністю продуктів горіння, мають помірну димотворну здатність згідно з ГОСТ 12.1.044-89 "ССБТ. Пожежовибухонебезпека речовин та матеріалів. Номенклатура показників і методи їх визначення", відпо-	Порушення вимог пункту 4.3.5 "Правил пожежної безпеки в Україні", пункту 4.38 ДБН В.2.2-9-99* "Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди"

	відають групам поширення полум'я РП 1, РП 2 згідно з ДСТУ Б В.2.7-70-98 "Будівельні матеріали. Метод випробування на розповсюдження полум'я". а отже, можуть бути застосовуваними у приміщеннях будівлі.	
37	У приміщеннях підвального поверху, в яких зберігають горючі речовини та матеріали, немає вікон розмірами 0,75 м x 1,2 м з прямиками.	Порушення вимог пункту 6.14 ДБН В.1.1-7-2002 "Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва"
38	У складських приміщеннях не улаштовано проходів між стінами і стелажми завширшки не менше ніж 1 м.	Порушення вимог пункту 7.10.1.4 "Правил пожежної безпеки в Україні"
39	Відстань між стінами і штабелями в складських приміщеннях становить менше ніж 0,8 м.	Порушення вимог пункту 7.10.1.4 "Правил пожежної безпеки в Україні"
40	Перегородки в складських, господарських, технічних приміщеннях, коморах, щитових, вентиляційних камерах не є протипожежними перегородками 1-го типу, а двері — протипожежними дверима 2-го типу з межею вогнестійкості не менше ніж 0,6 години.	Порушення вимог пункту 4.37 ДБН
41	Горючі товари, негорючі товари в горючому упакуванні часто зберігають у приміщеннях, які не мають віконних отворів або спеціальних засобів димовидалення.	Порушення вимог пункту 7.6.11 "Правил пожежної безпеки в Україні"
42	Не здійснено вогнезахисної обробки дерев'яних конструкцій.	Порушення вимог пункту 4.2.6 "Правил пожежної безпеки в Україні"
43.	Викінчення стін торговельного залу виконано з горючих матеріалів.	Порушення вимог пункту 4.39 ДБН В.2.2-9-99* "Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди"
44.	Приміщень не обладнано устаткуванням автоматичної пожежної сигналізації.	Порушення вимог пункту 6.1.2 "Правил пожежної безпеки в Україні", таблиці С1 додатку С ДБН В.2.2 9-99* "Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди"
45.	Устаткування пожежної автоматики не доведено до справного стану, підприємство не здійснює їх технічного обслуговування (не надає сертифікатів відповідності, актів прийняття в експлуатацію, договорів про технічне обслуговування, укладених зі спеціалізованими організаціями, які мають відповідні ліцензії).	Порушення вимог пунктів 6.1.1 -6.1.4 "Правил пожежної безпеки в Україні", пунктів 8.1,8.2,9.1, 9.2,9.4 і 9.5 "Правил технічного утримування установок пожежної автоматики"
46.	Сигналу від приймально-контрольних приладів устаткування пожежної сигналізації не виведено на пульт централізованого спостереження пожежної охорони.	Порушення вимог пункту 6.1.28 "Правил пожежної безпеки в Україні", пункту 1.1.7 ДБН В.2.5-13-98 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Пожежна автоматика будинків і споруд"
47	Приймально-контрольні прилади пожежної автоматики встановлено не в спеціальному приміщенні.	Порушення вимог пунктів 1.6.11 і 1.6.13 ДБН В.2.5-13-98 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Пожежна автоматика будинків і споруд"
48	Наявним вогнегасникам не присвоєно облікових (інвентарних) номерів.	Порушення вимог пункту 6.4.8

		"Правил пожежної безпеки в Україні", пункту 2.1 "Типових норм належності вогнегасників"
49	Наявним вогнегасникам не присвоєно облікових (інвентарних) номерів	Порушення вимог пункту 3.4 "Правил експлуатації вогнегасників"
50	Не організовано технічного обслуговування вогнегасників для забезпечення їх справного стану та якісної експлуатації.	Порушення вимог пункту 2.8 "Правил експлуатації вогнегасників"
51	Не оформлено журналу обліку вогнегасників на об'єкті	Порушення вимог пункту 3.5 "Правил експлуатації вогнегасників"
52	На об'єкті допускають експлуатацію вогнегасників, не призначивши відповідальної особи.	Порушення вимог пункту 2.5 "Правил експлуатації вогнегасників"
53	Для працівників не організовано й не проведено навчання правил застосування вогнегасників за призначенням.	Порушення вимог пункту 2.4 "Правил експлуатації вогнегасників"
54	На підприємстві не дотримують вимоги, згідно з якою не рідше ніж раз на місяць потрібно здійснювати періодичний огляд вогнегасників і реєструвати результати огляду в журналі обліку вогнегасників.	Порушення вимог пунктів 3.16.1, 3.16.2 і 3.16.4 "Правил експлуатації вогнегасників"
55	Технічне діагностування вогнегасників здійснюють рідше ніж раз на рік	Порушення вимог пункту 3.20.2 "Правил експлуатації вогнегасників"
56	Наявні вогнегасники встановлено на підлозі, часто у непомітних місцях, доступ до них ускладнено.	Порушення вимог пунктів 3.6-3.9 "Правил експлуатації вогнегасників"

Якщо приміщення, в якому працює ваше підприємство налічує 2 і більше поверхів і якщо в ньому перебуває понад 25 осіб, то на помітних місцях потрібно вивісити плани (схеми) евакуації людей у разі пожежі. Працівник, що підготував план евакуації, має його підписати, а керівник підприємства - затвердити.

На кожному поверсі в громадських та адміністративно-побутових будівлях потрібно встановити не менше ніж два переносні (порошкові, водяні, водопінні) вогнегасники з масою заряду вогнегасної речовини 5 кг. і більше.

Додатково належить встановити вогнегасники (з величиною заряду вогнегасної речовини 3 кг і більше) з розрахунку на таку площу підлоги:

- на 20 кв.м. - в офісних приміщеннях з персональними комп'ютерними, у коморах, електрощитових, вентиляційних камерах та інших технічних приміщеннях;
- на 50 кв.м. - в приміщеннях архівів, бібліотек, машинних залів, музеїв.

Інспектор не має права перевіряти підприємство в поточному році за таких обставин:

- плану перевірок цього року вже здійснили;
- цього року органи пожежного нагляду вже провели експертизу об'єкту;
- підприємство уклало договір страхування цивільної відповідальності перед третіми особами про компенсацію наслідків можливої шкоди. В такому разі шкоду, заподіяну третім особам через недотримання на підприємстві вимог щодо пожежної безпеки, повністю компенсує страхова компанія